

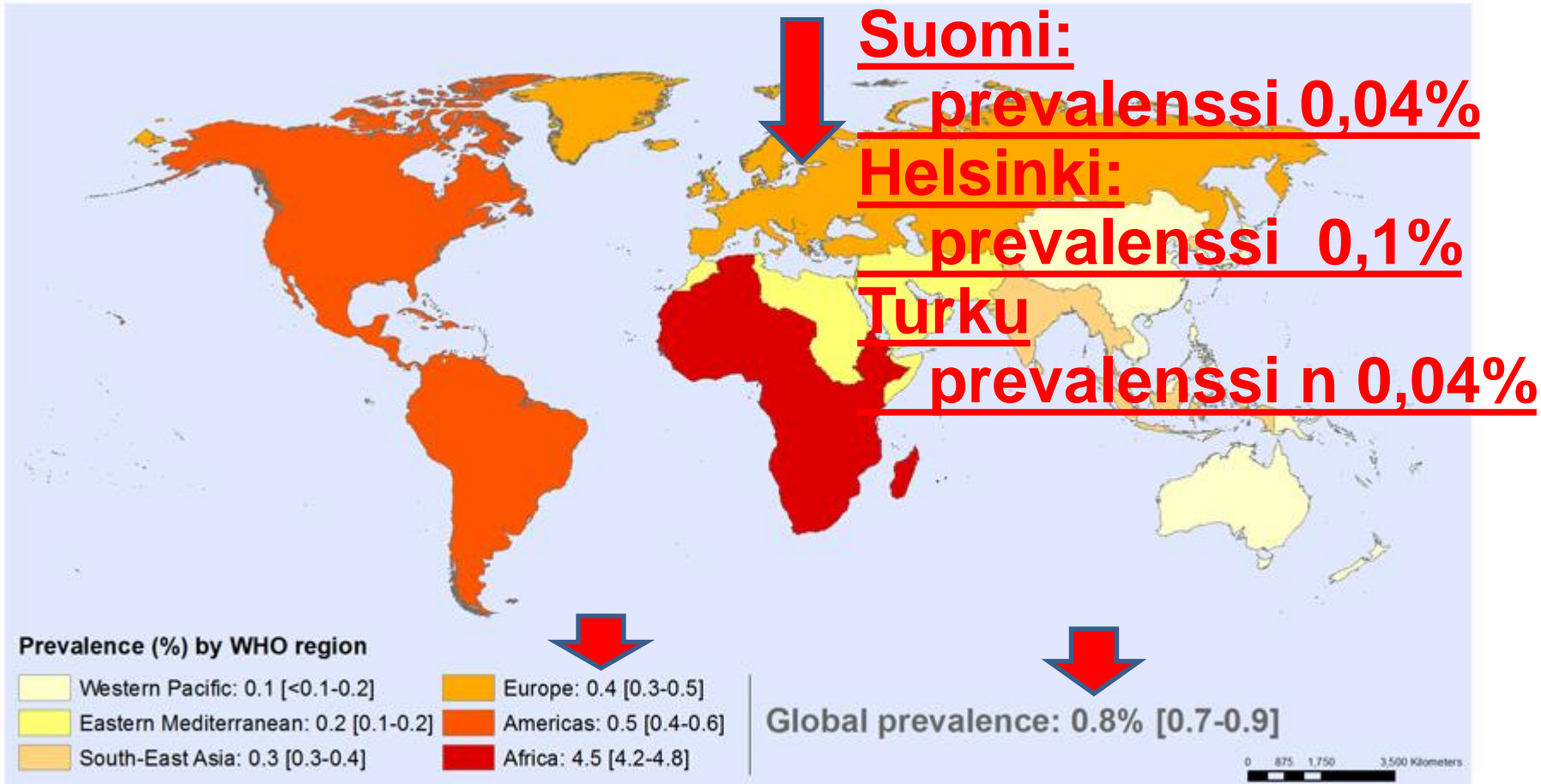
HIV-infektion tilanne Turussa 2013 -2016

Jarmo Oksi

Ylilääkäri, prof

Tyks infektiotautien vastuualue

Adult HIV prevalence (15-49 years), 2012 By WHO region

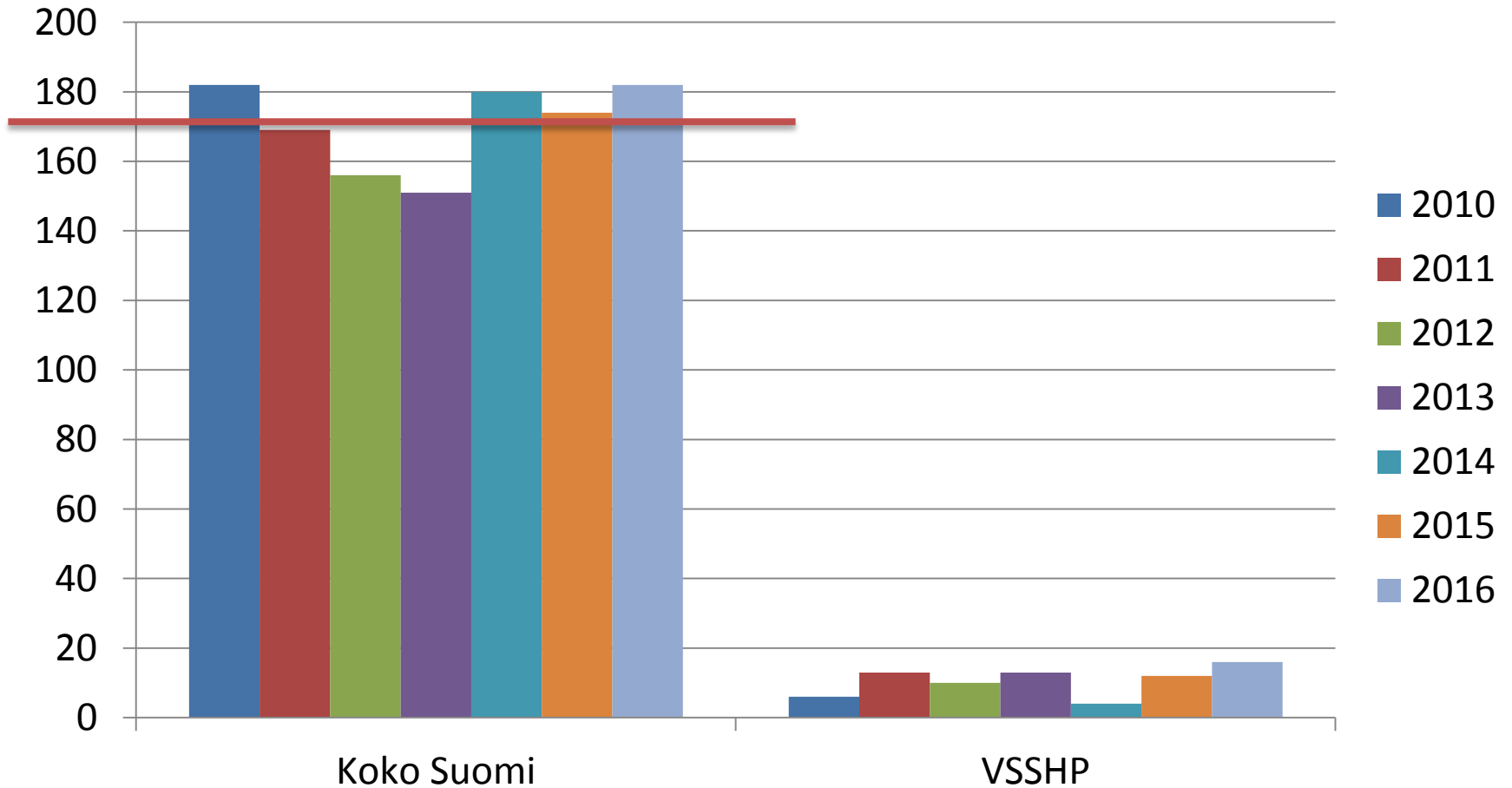
The boundaries and names shown and the designations used on this map do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the World Health Organization concerning the legal status of any country, territory, city or area or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries. Dotted and dashed lines on maps represent approximate border lines for which there may not yet be full agreement.

Data Source: World Health Organization
Map Production: Health Statistics and
Information Systems (HSI)
World Health Organization

© WHO 2013. All rights reserved.

Uudet HIV-tapaukset 2010-2016

Suomi vs VSSHP 2013

- Uusia HIV-tapauksia Suomessa v2013:
157 pot
ilmaantuvuus 2,9/100 000
- Näistä AIDS-tapauksia oli 16 (=10%)
- VSSHP väestöpohja 470 000
- 2013:
ilmaantuvuus 3,0/100 000
= 14 uutta potilasta/v
- Näistä AIDS: 2/14 (=14%)

Duodecim 2016;132:2001-8

Saara Eskola, Taru Finnilä, Ulla Hohenthal,
Jarmo Oksi

Saara Eskola, Taru Finnilä, Ulla Hohenthal ja Jarmo Oksi

Vastadiagnosoitujen HIV-potilaiden kliininen kuva ja kokonaistilanne Tyksissä vuonna 2013

JOHDANTO: Kuvaamme HIV-potilaiden tavanomaista diagnostiikkaa, kliinistä kuvaa ja hoitoa yliopistollisessa keskussairaalassa antaaksemme aiheesta yleiskuvan yleislääkäreille ja muille kiinnostuneille. Potilasmateriaalina ovat yhden vuoden aikana diagnosoidut potilaat, tässä tapauksessa 12 potilasta. Pienen potilasmäärän vuoksi esitämme kunkin kappaleen alussa yhteenvedon HIV-infektioon ja sen diagnosointiin liittyvistä asioista, hoitokäytännöistä ja ennusteesta.

TULOKSET JA PÄÄTELMÄT: Kaikilla todennäköinen tartuntatapa oli seksi, ja osalla kumppaneiden määrä oli suuri. Osa tapauksista löytyi alun perin tartunnan jäljitystyön perusteella. Kahden potilaan tauti oli edennyt jo diagnoosivaiheessa AIDS-asteelle, mikä luonnollisesti hankaloittaa alkuvaiheen hoitoa. Neljänneksellä potilaistamme taudin olisi voinut saada aiemmin kiinni ensitaudin oireista, mikäli testaus olisi tehty. HIV-potilaan hoitoon sitoutuminen ja hoitotulokset ovat yleensä erinomaisia.

HIV-infektion ilmaantuvuus oli vuonna 2013 WHO:n mukaan 2,1 miljoonaa uutta tapausta ja HIV-infektiota sairastavien määrän arvioitiin olevan 35 miljoonaa henkilöä

Aineistomme potilaista viisi oli perusterveitä. Yhdellä potilaalla oli sekundaarinen ja yhdellä tyypin 2 diabetes. Kahdella oli tuki- ja liikuntaelimestön ongelmia, ja kaksi sairasti

TAULUKKO 1. Tyksissä vuonna 2013 diagnosoitujen HIV-potilaiden taustatiedot.

Taustatiedot	Lukumäärä	%
Sukupuoli		
Mies	10	83
Nainen	2	17
Ikä (vuotta)		
20–30	1	8
31–40	1	8
41–50	6	50
51–60	3	25
61–70	1	8
Kansallisuus		
Suomalainen	8	67
Ulkomaalainen	4	33
Seksuaalinen suuntautuminen		
Heteroseksuaali	6	50
Homoseksuaali	3	25
Biseksuaali	3	25
Todennäköisin tartuntatapa		
Seksi	11	92
Huumeet	0	0
Epäselvä	1	8
Seksikontaktien lukumäärä		
Nolla–kaksi	4	33
yli 20	2	17
Useita	4	33
Epäselvä	2	17
Tupakointi		
Kyllä	7	58
Ei	4	33
Ei tietoa	1	8
Alkoholi		
Normaali	4	33
Runsas käyttö	4	33
Ei tietoa	4	33

TAULUKKO 1. Tyksissä vuonna 2013 diagnosoitujen HIV-potilaiden taustatiedot.

Taustatiedot	Lukumäärä	%
Sukupuoli		
Mies	10	83
Nainen	2	17
Ikä (vuotta)		
20–30	1	8
31–40	1	8
41–50	6	50
51–60	3	25
61–70	1	8
Kansallisuus		
Suomalainen	8	67
Ulkomaalainen	4	33
Seksuaalinen suuntautuminen		
Heteroseksuaali	6	50
Homoseksuaali	3	25
Biseksuaali	3	25
Todennäköisin tartuntatapa		
Seksi	11	92
Huumeet	0	0
Epäselvä	1	8
Seksikontaktien lukumäärä		
Nolla–kaksi	4	33
yli 20	2	17
Useita	4	33
Epäselvä	2	17
Tupakointi		
Kyllä	7	58
Ei	4	33
Ei tietoa	1	8
Alkoholi		
Normaali	4	33
Runsas käyttö	4	33
Ei tietoa	4	33

Vinkit

-muistettava iäkkäämpienkin testaus

-tartunnanjäljityksen tärkeys

TAULUKKO 2. Laboratoriokoetulokset Tyksin 12 vastadiagnosoiduilla HIV-potilaalla

Oireet diagnosoitavalla	Oireeton 5 kpl	Oireinen 5 kpl	AIDS-vaihe 2 kpl
B-CD4 E6/l			
Keskiarvo	444	416	20
Vaihteluväli	129–816	41–981	10–30
CD4-%			
Keskiarvo	24	24	6,5
Vaihteluväli	7–37	11–41	5–8
Ei tietoa		1 kpl	
HIV-RNA-PCR kopiot/ml			
Keski-arvo	34 496	266 752	1 121 817
Vaihteluväli	89–150 699	56 648–678 864	833 464–1 410 169
Hemoglobiini (g/l)			
Vaihteluväli	125–157	122–155	87–111
Leukosyytit E9/l			
Vaihteluväli	3,5–8,2	4,1–8,9	5,6–6,4
Trombosyytit E9/l			
Vaihteluväli	119–216	132–245	57–300

TAULUKKO 2. Laboratoriokoetulokset Tyksin 12 vastadiagnosoiduilla HIV-potilaalla

Oireet diagnosoitavalla	Oireeton 5 kpl	Oireinen 5 kpl	AIDS-vaihe 2 kpl
B-CD4 E6/l			
Keskiarvo	444	416	20
Vaihteluväli	129–816	41–981	10–30
CD4-%			
Keskiarvo	24	24	6,5
Vaihteluväli	7–37	11–41	5–8
Ei tietoa		1 kpl	
HIV-RNA-PCR kopiot/ml			
Keski-arvo	34 496	266 752	1 121 817
Vaihteluväli	89–150 699	56 648–678 864	833 464–1 410 169
Hemoglobiini (g/l)			
Vaihteluväli	125–157	122–155	87–111
Leukosyytit E9/l			
Vaihteluväli	3,5–8,2	4,1–8,9	5,6–6,4
Trombosyytit E9/l			
Vaihteluväli	119–216	132–245	57–300

Vinkit

- lähes puolet löydetyistä oireettomia
- lieviä trombosytopenioita sekä oireisten että oireettomien ryhmässä

2013 uudet HIV

- 25% anamnestinen ensitautiin sopiva oireisto (kuume– ad 1 viikko, kurkkukipua, ihottumaa tai imusolmukkeiden suurenemista)
- 2 AIDS-vaiheen tautia.
  - pneumocystis–keuhkoinfektio ja sytomegalovirusretiniitti sekä AIDS-enkefalopatia siihen sopivine aivojen MRI-kuvantamislöydöksineen.
  - pneumokokkipneumonian ja –sepsis ja keskushermosto-oireina sekavuutta ja motorista hidastuneisuutta. Lisäksi krooninen HSV-infektio ja kasvojen iholla molluskoita.
- Mol AIDS-potilaat: tod.näk tartunta >6 v ennen dg
- Pneumocystis-keuhkokuumeen estohoito aloitettiin viidelle, atyyppisten mykobakteeri-infektioiden estohoito kolmelle ja sytomegalovirusretiniitin sekundaariprofylaksia yhdelle potilaalle.

Muista testata

**a) riskikäyttäytymisen
ja/tai**

**b) oireiston perusteella!
-ensitauti
-opportunisti-infektiot**

Lääkitys kaikille!

Puolet kiireellisiä lääkealoituksia.

Ydinasiat

- ▶ HIV-infektioiden varhainen löytäminen mahdollistuu, kun potilaita testataan sekä altistuksen (riskikäyttäytymisen) että oireiston perusteella – myös yleislääkärin tarvearvion pohjalta.
- ▶ HIV-ensitauti muistuttaa monia muita virustauteja ja on kuumeen kestoltaan pari viikkoa. Ensitautia ei kuitenkaan esiinny kuin puolella potilaista. HIV-AgAb ei ensitautivaiheessa ole vielä yleensä positiivinen, joten testi pitää uusia kuukauden kuluttua (tai määrittää suoraan verinäytteen HIV-kopiomäärä).
- ▶ Yliopistosairaalan uusista HIV-diagnooseista puolella potilaista infektio on jo sellaisessa vaiheessa, johon tarvitaan kiireellistä lääkityksen aloitusta. Lääkitys pyritään kuitenkin nykyään aloittamaan heti kun potilas siihen sitoutuu, vaikka T-auttajasolujen määrä vielä olisi normaalillakin alueella.

HIV: Suomi 2013-2016

- 2016 loppuun mennessä n 3700 HIV-tartuntaa ja n 600 AIDS-tapausta.
- Uusia HIV-tartuntoja noin **170 /v** (2013-2016: 151, 180, 174, 183)
- **Kaikista tartunnoista n75%:ssa dg tehty 2000-2016**
- Naisten osuus uusista: 29% (2013-2016)
- Miesten tartunnoista noin 50% homoseksin välityksellä
- Ulkomaalaisten osuus (2011-2016) uusista(%):
58 - 48 - 52 - 55 - 56 - 59
- **Suomalaisten osuus uusista 15-24v ikäryhmässä: 75% (2010)** (vaikka kaikista uusista noin 50% ulkomaalaistaustaisia)

HIV-potilaat VSSHP:ssa (Tyks inf.pkl)

- VSSHP:
n 10 uutta HIV-tartuntaa /v
- 2016 ”ennätysmäärä” uusia: 16
- Kaikki Tyks infpkl:n potilaat suomalaisia 2/3
ulkomaal 1/3
heteroseksi 2/3
homoseksi 1/3
- ei iv huumeidenkäyttäjien epidemiaa (tehokas neulojen ja ruiskujen vaihto-ohjelma!), vain joitakin hajatapauksia
- Tyks-erva: 2013-2016:
yht 78 uutta (= n 20 /v)
- 2016: potilaita ”kirjoissa” 166,
n. 55 naista, n. 110 miestä
(1 siltäväliltä)
joista 5 (3%) ”kadoksissa”
-dg-hetkellä nuorin 19v, vanhin 73v
- Lääkityksellä 153 pot (92%)
(5 v sitten 80%)
- 8/161 ilman lääkitystä (kadoksissa olevien lisäksi)
-kolmelle todennäköisesti aloitetaan seuraavien viikkojen aikana
- Kaikkiaan VSSHP:n alueella 2016 loppuun mennessä
diagnosoituja yht 212
(näistä 188 =77% v 2000-2016)
- Ahvenanmaa 28
(Ahvenanmaan prevalenssi n. 0,1%)

UNAIDS: New HIV treatment target

90% of people living with HIV diagnosed

90% of people diagnosed with HIV on treatment

90% of people on treatment with suppressed viral load

